

Rapport fra fagfellevurdering for Det psykologiske fakultet, Universitetet i Bergen

INTEGRERING AV PSYKOLOGISKE BASALDISIPLINER OG
ANVENDTE/PRAKTISKE FAGOMRÅDER I PROFESJONSSTUDIET I PSYKOLOGI

SIRI WEIDER & LARS WICHSTRØM

Fagfeller

Siri Weider, førsteamanuensis i klinisk nevropsykologi ved Institutt for psykologi, NTNU og Lars Wichstrøm, professor i klinisk barne- og ungdomspsykologi ved Institutt for psykologi, NTNU

Bestilling

Psykologisk fakultet, UiB, kontaktet oss første gang i april 2022 med forespørsel om oppdrag som fagfellevurderere. Bestillingen var følgende:

Forholdet mellom psykologiske basaldisipliner og anvendte/praktiske fagområder. Hvor godt fungerer integrering av basaldisipliner og anvendte fag på profesjonsprogrammet i psykologi? Utgjør basal-disipliner og anvendte fag i tilstrekkelig grad et hele med tanke på å forberede studentene for yrkesoppgaver som psykolog, og gjøre nytte av kunnskap fra basaldisiplinene i sin praksis?

Fagfellene mottok ikke noen videre bakgrunn for denne bestillingen, men som intervjuene vil reflektere, har det vært en bekymring både blant ansatte og studenter at en slik samordning/integrering er mangelvare og at dette vil hindre studentenes læringsutbytte. Videre har fagfellene skjelt til følgende formulering i Nasjonal retningslinje for psykologutdannelsen av 03.02.2020 (med hjemmel i Universitets- og høgskolelovens § 3-2 andre ledd). I § 22 fremgår det at «Studiemodellen er basert på at veiledet ferdighetstrening og intern og ekstern praksiserfaring med ulike pasient- og brukergrupper er integret med undervisning i basalfag, anvendte fag og forskningsmetode gjennom hele utdanningsløpet.» (Våre understrekninger.) Hva angår integrering mellom basal og anvendt, skal det følgelig ikke bare trekkes implikasjoner av basaldisiplinene for praksis i undervisningen – og omvendt, men faktisk veiledet praksis skal integreres med basalfag i hele studieløpet.

Datagrunnlag

Rapporten baserer seg på intervjuer med ledelse, fagansvarlige og studenter ved det Psykologiske fakultet, UiB.

Intervjuer

Det ble gjennomført intervjuer av tre grupper med personer som er involvert i undervisningen: *Fagpersoner med studieledelsesansvar* (programfagansvarlig), *emneansvarlige* for A) de fem basaldisiplinene og B) anvendte disipliner og C) *studenter* på ulike trinn i profesjonsstudiet.

Administrativt ansatte var til stede under intervjuene, og kunne gi saksopplysninger, men ble ikke intervjuet som sådan.

Intervjuene varte om lag tre kvarter hver, og hadde en semistrukturert utforming etter følgende guide:

1. Bakgrunn - intervjuobjekt
 - a. Stillingstype?
 - b. Ansettelse – varighet?
 - c. Emneansvar – aktuelt emne? Varighet?

- i. Størrelse på kullet studieåret 2021-2022
 - ii. Ekstra ressurser i emnet?
2. **Hvis basalfag:** Hvordan innlemmes perspektiver fra anvendte fag inn i undervisningen i denne basaldisiplinen?
 - a. Hvilke anvendte fag er dette basalfaget særlig relevant for? Eksempler
 - b. Hvilken erfaring har du med psykologisk arbeid innen disse anvendte fagene/praksis?
 - c. Er det noen mangler her? Kunne de ha vært bøtet på, evt hvordan?
 - d. Har det vært noe samarbeid mellom undervisere i basaldisiplinen og i anvendte fag om hvordan å legge opp undervisningen, både innhold og form? Hvilke fag, hvordan? I hvilken grad er det blitt gjennomført?
3. **Hvis anvendt fag/praksis:** Hvilke basaldisipliner er særlig relevante?
 - a. Har studentene de nødvendige kunnskapene fra basaldisiplinene? Trekker de trådene selv? Hvis teori eller forskning fra basaldisiplinene trekkes frem av underviserne, husker studentene dette fra tidligere? På en korrekt måte?
 - b. Hva gjøres aktivt i undervisningen for å trekke veksler på basaldisiplinene? Eksempler?
 - c. Hvis mangler, hva kan gjøres? Hvor trykker skoen? – glemmer studentene, er det ikke relevant, integreres det ikke? Hva har blitt forsøkt? Hva har ikke blitt forsøkt? Hva har man ikke klart å få til? Hva savnes?
4. **Hvis student:**
 - a. I hvor stor grad trekkes anvendte perspektiver inn i basaldisiplinene? Hvordan? Eksempler. Hva er likheter og forskjeller mellom de ulike fagene i så måte?
 - b. I hvor stor grad trekker undervisningen på kunnskap fra basaldisiplinene? Hvilke fag er det mye av denne, hvordan? Hvilke fag er det mindre av dette? Teorier? Forskningsfunn? Eksempler?
 - c. Er det noe du savner eller ville hatt mer av når det gjelder sammenhengen mellom basaldisipliner og anvendt psykologi?
5. Noe det er særlig viktig at vi får frem i rapporten?

Skriftlig informasjon

Følgende informasjon ble tilsendt fra oppdragsgiver v/programkoordinator:

- Studieplan for - og oppbygningen av - profesjonsstudiet i psykologi
- Emnebeskrivelser

Resultater

Oppsummering av intervjuene

De fleste intervjuene fant sted fysisk ved Det psykologiske fakultet, men i alt 4 intervjuer ble gjennomført digitalt.

Instituttleder og leder for fagrådet Lin Sørensen

Informanten er instituttleder, programfagansvarlig og leder for fagrådet. Hun underviser i biologisk og anvendt psykologi. Hun forteller at det per i dag er for lite sammenheng mellom de ulike fagene på studiet, og at de burde ha hengt bedre sammen. Hun tenker at dette kan ha

mye med selve studieplanen og gjøre, og at selv om denne har blitt endret, så beholdt man mye av det man hadde fra før. Hun lurer på om det muligens burde ha vært tenkt mer nytt i forhold til fagene.

Hun beskriver at enkelte studenter synes at fagene som tilbys i de første semestrene av studiet er for fragmenterte, og at de ikke klarer å se de lange linjene. Noen studenter skjønner ikke relevansen av fagene og lurer på hvorfor disse er viktige for dem som framtidige psykologer. Hun peker på at det tar så lang tid før de kommer til de kliniske fagene kan føre til mer drop-out. Her peker hun på mentorordning og tidlige møter med klinkere som mulige tiltak.

Hun formidler at det å trekke de lange linjene mellom fagene i dag er opp til hver enkelt foreleser, men at dette burde ha vært en oppgave for fagrådet. Særlig trekker hun fram viktigheten av å få til møtepunkt mellom IKP og basalemnene som viktige for studentenes læring. Hun peker på et stort undervisningspress som det største hinderet mot å få til bedre samhandling, og at dette fører til at folk blir sittende med sitt eget. Hun formidler at dette i større grad bør avprivatiseres og at det bør bygges strukturer for å få til dette. Hun mener at dette kan føre til mer fleksibilitet for de ansatte. Hun peker på transdiagnostisk tenking som en mulig metode for å bygge broer over emner.

Emneansvarlige – basaldisipliner

Nora Wiium - PROPSY302 Utviklingspsykologi

Informanten har undervist innenfor emnet i 12 år. Hun har hatt emneansvaret siste 7- 8 år. Hun forteller at kullene etter hvert har blitt veldig store, og at dette gjør det vanskelig å bli kjent med studentene. Når det gjelder integrering mellom fagene, så sier hun at hun i sitt emne forsøker å gi studentene en teoretisk bakgrunn og forståelse som de kan bygge videre på når de kommer til IKP. På denne måten mener hun at de kan forstå mer når de kommer til de kliniske fagene. Hun forteller at det kliniske/ anvendte perspektivet forsøkes integrert i emnet gjennom at det fokuseres på temaer som tilknytning og identitet som er viktig for psykisk helse. Hun forsøker også å trekke trådene for hvordan disse teoretiske emnene kan brukes i en klinisk situasjon. Emnet innbefatter en barnehageobservasjon hvor studentene er i en barnehage i én dag, og hvor de skal observere ulike typer atferd. Informanten mener at dette er en arena hvor studentene kan se disse teoretiske konseptene spille seg ut i barnet. Her kan studentene observere blant annet barnets relasjon til andre, sosialt hierarki i lekesituasjon, hvordan jenter og gutter leker forskjellig etc.

Informanten underviser blant annet i tema om identitet og positiv identitetsutvikling. I dette temaet underviser hun i hvordan identitet utvikler seg, hvordan ungdom i praksis eksplorerer og forplikter seg til en interesse etc. Hun forteller at hun her forsøker å bruke studentenes egen utvikling, og at hun forklarer ulike prosesser og hvordan ungdommene går gjennom disse.

Informanten er kjent med at det er et pålegg om at kliniske elementer skal integreres på alle nivå, men sier at dette ikke er noe som er særlig tematisert. Hun sier at det er nødvendig med mer kommunikasjon og aktiv interaksjon for å få til en bedre integrering. Blant annet må man bli kjent med hva som undervises av andre og i andre emner. For å få til dette må det lages rammer for å invitere emneansvarlige til å møtes.

Janne Grønli (Hayley McCardie) propsy303 biologisk psykologi

McCardie skal overta emneansvaret neste semester og er derfor med. Grønli har emneansvaret siden 2014.

Hun sier at kurset har et sterkt fokus på at de skal bli klinikere og hva som er relevant i så måte, slik som biologiske aspekter ved angst, depresjon, søvnens og døgnrytmens betydning i behandling av bipolaritet og depresjon, biologiske aspekter ved flyktningeproblematikk. De anvendte aspektene styres mest gjennom hvem hun ber av eksterne om å være undervisere (i alt 14 ulike). Eksempelvis har Senter for krisepsykologi bedt om å komme inn og undervise på biologisk psykologi og da prøver hun å rette inn øvrige undervisning inn slik at den kan støtte opp under dette, for eksempel om stress, angst og depresjon. Hun har imidlertid ingen informasjon om hvordan trådene fra biologisk psykologi fanges opp i den kliniske delen av studiet, her er det nær ingen kontakt.

Hva gjelder samarbeid på tvers (for å kunne integrere og samordne), så er det svært lite av dette. En av grunnene kan være at hvert institutt har sitt regnskap og å frigjøre ressurser til slikt samarbeid, eventuelt utveksling av ressurser på tvers, er vanskelig. Da måtte i så fall instituttlederne samarbeide.

Gerard Eric Dwyer - PROPSY304 Kognitiv nevrovitenskap

Informanten er ansatt som postdoktor, men hadde våren 2022 en midlertidig stilling som førsteamanuensis, og hadde da emneansvaret for emnet kognitiv nevrovitenskap. Dette er et fag som består av én del statistikk og én del kognitiv nevrovitenskap. Emnet beskrives som svært intensivt. Han forteller at det at han overtok emneansvaret skjedde relativt raskt, og at han da hadde en forventning om at integreringen mellom dette emnet og øvrige emner var noe som var ivarettatt gjennom emnets beskrevne læringsmål og -utbytte.

Han beskriver at han har lagt vekt på å legge undervisningen på et nivå som er tilstrekkelig avansert for studentene, og å legge vekt på det de har behov for å kunne som psykologer. Blant annet, så er opplæring i MRI en del av emnet. Her har han valgt å ikke gå inn i fysikken bak metoden, da dette er noe han tenker at de ikke har behov for, og som de som eventuelt er interessert i dette kan lære andre steder. Han sier at han prøver å gjøre emnet relevant gjennom å belyse hvordan ulike typer atferd har sin basis i ulike funn fra hjernen etc.

Han forteller at han ikke opplever at han har oversikt over hva de har lært eller hva de skal lære videre. Han sier at det hadde vært bra hvis det fantes strukturer fra instituttet som oppmuntret til diskusjon mellom undervisere. For eksempel ville det vært nyttig om undervisere på kliniske emner hadde gitt noen føringer om hva de ønsket at studentene burde lære innen hans felt.

Marc Price i PROPSY305 kognitiv psykologi

Price har vært emneansvarlig i en lengre periode, over 10 år. Han understreker at de påpeker sammenhengen mellom de grunnleggende teoriene og emnene innen kognitiv psykologi og hverdagslivet, og også hvordan dette kan arte seg innen psykopatologi og ellers i klinikk. Eksempelvis hvordan bevissthet er relevant for noen psykologiske lidelser, at disse er eksempler på variasjoner i bevissthet (hva som kjennetegner dem). Han mener kurset er ganske så klinisk relevant, selv om noen studenter alltid ville ha hatt mer klinisk relevans. Særlig tett er sammenhengen med klinisk nevropsykologi, som går samme semester. Her er i noen grad undervisningen koordinert progresjonsmessig med noen bolker nevro og deretter bolker med kognitiv, slik at det ene kan bygge på det andre. Her er samarbeidet ganske tett.

Han vet imidlertid langt mindre om hva som undervises i andre basalfag, eller hvordan kognitiv psykologi fanges opp i klinikken senere.

Han påpeker at en struktur for samarbeid slik at man kunne samordnet undervisning (for å unngå repeteringer, sikre at vesentlige emner er nok berørt, samt at de kliniske implikasjonene/trådene til basaldisiplinene i anvendte fag) åpenbart hadde lettet dette, men understreker samtidig at samarbeid tar tid, og det ikke er sikkert undervisere ville prioritert dette for den tiden måtte da tas fra sin egen undervisning eller fra forskningstiden. Å få dette godskrevet eller innlagt i et timeregnskap hadde imidlertid gjort dette lettere.

Eilin Kristine Erevik- PROPSY308 Personlighetspsykologi

Dette emnet består av en teoretisk del samt obligatorisk gruppeoppgave med presentasjon. Informanten underviser spesifikt i tema om testbruk. Studentene får her opplæring i to spesifikke personlighetstester, samt at de får innsyn i generelle retningslinjer rundt testbruk. Studentene gjennomfører også MMPI selvutfylling med tilbakemelding fra psykolog. Dette er obligatorisk aktivitet.

Hun forklarer at hennes tema er et praktisk område, og at hun forsøker å gi opplæringen en klinisk vinkling. Hun bruker noen kasus i opplæringen og forsøker å gjøre opplæringen klinisknær gjennom å gi studentene hypotetiske kliniske problemstillinger og refleksjoner i gruppe. Hun beskriver at det å innpasse et klinisk perspektiv i undervisningen er noe hun har gjort på eget initiativ, og at det ikke er noe som har vært diskutert i faggruppen.

Generelt formidler hun at det er et ønske om at fagene på studiet burde henge bedre sammen. Hun ønsker at det anvendte skal tas i bruk i det teoretiske og omvendt. Hun formidler at det burde vært flere arenaer hvor de ansatte kan møtes, og skulle også gjerne ha fått innspill fra IKP om hva de ønsker at studentene skulle ha lært innen hennes emne. Hun ønsker seg også felles rammemodeller. Hun formidler også at hun tror det ville ha vært en fordel om det var mer undervisning og bevegelse på tvers av instituttene, og at dette også kunne ha vært en fordel når det gjelder å holde seg faglig oppdatert.

Hege Høivik Bye PROPSY309 Sosialpsykologi

Høivik Bye har vært emneansvarlig siden 2013. Vanligvis er om lag halve kullet på utveksling, slik at de er om lag 25 studenter.

Av fag hun mener sosialpsykologien er særlig viktig for nevner hun skole- og opplæringspsykologi (for eksempel, hvorfor slutter elever på skolen?), fordommer og diskriminering og holdninger til ulike etniske og sosiale grupper som psykolog. Det legges mye vekt på identitet i undervisningen, og her er det linker til psykopatologi.

Det er ikke noen direkte kontakt med undervisere i de anvendte disiplinene, det være seg skole- og opplæring eller psykologisk behandling/internklinisk. Dette er imidlertid sterkt ønsket, inklusive at klinikere/praktikere kom og underviste inn i sosialpsykologi. Nå går samordningen går på studieplannivå. Det er noen elementer i Rethos som ikke er ivaretatt, som tilrettelegging, kjønn, (ikke)diskriminering, men som vil bli det fra H23.

Hun påpeker at stadig færre av de ansatte har vært igjennom samme utdanning, derfor må man legge inn mer samarbeid, men det må til strukturer for det og det må allokeres tid til det. Man må også vurdere om det ved ansettelse i basalfag også skal legges inn ved enkelte stillinger at det er positivt med, eventuelt kreves, praktisk erfaring med anvendelse av

basaldisiplinen. I tillegg må det finnes strukturer for å fange opp skikkethetsbekymringer, inklusive overføringer fra ett semester til neste.

Emneansvarlige – anvendte disipliner

Mari Hysing - PROPSY315 Samfunnspsykologi

Informanten har tidligere vært ansvarlig for emnet i tre år, før hun tok over andre oppgaver. Hun har imidlertid undervist i emnet også i denne perioden. Hun har nå igjen overtatt emneansvaret. Hun forteller at Samfunnspsykologi er et fag som ligger i krysningspunktet mellom utviklingspsykologi og klinisk psykologi, og at de trekker inn elementer fra disse fagene. Det kommer imidlertid fram at hun ikke kjenner til hva det undervises om på emnet utviklingspsykologi. Hun forteller at hun har lest emnebeskrivelse og spurt studentene, men aldri satt seg ned å snakke med andre ansatte. Hun forteller at hun innimellom er usikker på om det er overlapp mellom hennes emne og andre emner. Hun er også usikker på om det er tema som ikke dekkes, og hun forsøker å sikre seg mot dette ved å legge til tema i emnet.

Hun mener at det er viktig at det blir større sammenheng mellom emnene, og at for å få til dette, så må emneansvarlige møtes. Tidligere har det eksistert emneansvarsmøter, men disse har ikke vært avholdt siste 1,5 år. I tillegg har disse møtene kun samlet emneansvarlige på eget institutt, og ikke forelesere fra andre institutt. Hun formidler at hun gjerne skulle ha hatt møtepunkter med ansvarlige fra fag på andre institutt, og at det må tas i bruk mer koordinering og samkjøring for å få til dette. I tillegg peker hun på at det er nødvendig at de ansatte blir kjent med hverandre og at det i større grad enn i dag legges opp til et sosialt fellesskap mellom de ansatte. For å få til dette, må det også være vilje til at de ansatte får sette av tid til dette

Hun formidler at det ville vært en styrke om det kunne ha vært mer bevegelse mellom de ansatte, og at ansatte fra anvendte fag med fordel kunne ha bidratt i undervisningen også på basalemner. Hun forteller at de innen samfunnspsykologisk praksis gjerne ønsker at veiledere skal være psykologer, da dette er et veldig klinikknært emne. Hun ønsker seg generelt mer ferdighetsøvelser i de basale fagene, men understreker at det da er viktig at den som underviser har denne type ferdigheter. Hun peker også på at det er lang avstand mellom de basale emnene og de anvendte, og at det kan være utfordrende å trekke inn kunnskap fra de basale emnene i de anvendte.

Hun nevner også viktigheten av mer samarbeid i forhold til de langsgående skikkethetsvurdering, og at det må sikres at informasjon rundt vurderinger knyttet til dette formidles videre.

Eike Ines Wehling PROPSY306 Klinisk nevro

I klinisk nevropsykologi er det klare forbindelseslinjer til kognitiv psykologi og biologisk psykologi, og man har klinikere som baserer seg på modeller derfra og klart viser forbindelseslinjene og hvordan for eksempel hukommelse arter seg i praksis ved hjelp av kliniske eksempler. De kan i en viss grad trekke inn andre basaldisipliner, for eksempel om hjerneutvikling hos barn, men her er linjene mindre tydelige. Hun vet i mindre grad hva det faktisk undervises i på slike andre basaldisipliner.

For å få til et samarbeid på tvers slik at man kunne sikre at anvendte perspektiver kom inn i basaldisiplene og at perspektiver fra basaldisiplinene kom inn i de anvendte, ville man trenge mer samarbeid. For å få dette til burde det bli en ordning for det. Samtidig underviser man

svært mye, og samarbeid eller informasjonsutveksling – eventuelt å sitte inne i andres forelesninger/undervisningsopplegg – tar også tid, og uten å få dette godskrevet ville dette ha gått av forskningstiden. Det må følgelig settes av ressurser til dette fra sentralt hold.

Endre Visted - PROPSY314 Intern klinisk praksis

Informanten er klinikkleder for klinikkene. Han forteller at emnet PROPSY314- Intern klinisk praksis strekker seg over to semestre, og at studentene jobber i veiledningsgruppe à 4 studenter som jobber med totalt 8 pasienter i løpet av et år. I tillegg skal pasientsakene presenteres på Staff. I praksisen skal studentene bruke alt de har lært i møte med pasienten. Basaldisiplinene er grunnstenen for denne kunnskapen, og er noe som trekkes inn i veiledning/ undervisning. Informanten mener at studentene er flinke til å trekke veksler på tidligere emner, og at dette kommer til uttrykk blant annet på Staff hvor de klarer å sette pasientens symptomer i sammenheng med predisponerende faktorer som hjemmeforhold, hendelser, skader og også opprettholdende faktorer.

Informanten sier at han skulle ha ønsket seg at de hadde profesjonsforberedende fag hvert semester, og at dette kunne ha hatt spesielt fokus på det emnet de har det semesteret. Han sier at han tror at dette ville ført til at man hadde unngått det at emnene i begynnelsen av studien oppleves som så løsrevet fra de anvendte/ kliniske emnene. Han ser for seg at dette kunne ha blitt undervist i grupper på 8 med en veileder som er psykolog som har oversikt over basalemnet eller eventuelt får kursing i dette. Han tror imidlertid at dette kunne vært ressurskrevende og kostbart.

Mer samarbeid kunne også ha bidratt til bedre skikkethetsvurderinger. Det er usikkerhet rundt hvor bevisst fagfolk på tidligere emner/ basaldisiplinene er på deres plikt til å vurdere skikkethet. Det har vært mange saker på klinikken, da de blir veldig synlig der. Disse burde ha vært fanget opp før, men det finnes ikke noe forum/ system på at man følger dem over tid

Han har selv noe samarbeid med ansatte på personlighetspsykologi men mener at det generelt er lite samarbeid mellom ansatte på de kliniske emnene og på basalemnene, og at man ikke vet hva som undervises på de ulike emnene. For å få til bedre samarbeid er det viktig av det legges til rette for møter, og at dette ikke må gå utover forskningstid. I tillegg må dette evalueres i etterkant. Han sier at viljen til samarbeid er stor, men at dette hindres av det praktiske samt av tidshensyn.

Elisabeth Schanche PRPSYK312A – Klinisk institutt

Schanche forteller at de på instituttet nok har beskjeden oversikt over hva som blir presentert på de ulike basalemnene. Etter hennes syn er alt i basaldisiplinene relevant for psykologisk behandling, og ideelt sett skulle man satt seg ned sammen med basaldisiplinene og samkjørt seg. Uansett årsak til denne mangelen på oversikt og samkjøring, mener hun at det viktigste er å løse opp i denne utviklingen. Hun understreker at studentene synes det mangler en rød tråd gjennom studiet, og spesielt hvordan de ulike temaene i basaldisiplinene er relevante for å bli kliniker. Hun mener det er viktig at identiteten som utøvende psykolog blir formet allerede tidlig i studiet, og viser til andre læresteder hvor dette er satt mer i fokus fra første semester. De store kullene ved UiB er også med på å forsterke mangelen på identitet, hvor profesjonsstudentene drukner i fakultetet. I tillegg er det ikke en særskilt administrativt og faglig ansvarlig for profesjonsstudiet (dvs prodekan) lengre. Hun mener det er et sterkt ønske fra klinikkens side om å samordne og integrere basaldisipliner og klinikk, men for å få det til må det settes av tid slik at det kommer inn i et regnskap, og det må også allokeres midler til dette.

Studenter – basaldisipliner

Student Gunnhild Magnussen - PROPSY305 Kognitiv psykologi

Informanten er student og har akkurat begynt på sitt 4. år av studiet. Hun forteller innledningsvis at fagene i varierende grad henger sammen, og at forbindelseslinjene ikke alltid er eksplisitte. Når det gjelder faget PROPSY305- kognitiv psykologi, sier hun at dette var er veldig teoretisk emne, men at trådene ble trukket på en god måte ved hjelp av kliniske eksempler og linjer trukket til klinisk/ anvendt tankegang. Det pekes på at linjene mer er preget av den kliniske tankegangen heller enn håndverket. Når det gjelder andre basalfag beskrives utviklingspsykologi og personlighetspsykologi som veldig teoretiske, hvor få tråder ble tydelige for studentene. Det samme gjelder også biologisk psykologi og kognitiv nevrovitenskap, hvor hun opplevde disse fagene som noe løsrevet fra øvrige fag. Her tar hun imidlertid et forbehold siden hun tok dette faget digitalt under pandemien, og mulighetene for å gjøre faget mer relevant var begrenset. I faget Nevropsykologi beskriver hun at det ble lagt vekt på å trekke tråder til tidligere fag, og at dette førte til større forståelse for enkelte av de teoretiske begrepene hun tidligere hadde lært om.

Informanten mener at eksamensfokuset fører til at studentene blir mer opptatt av å gjøre det godt på eksamen, og i mindre grad klarer å fokusere på hva de trenger å lære for å bli gode psykologer. Hun foreslår mappevurdering som evalueringsform, og at alt de gjør i løpet av et semester bør telle.

Karen Louise Berger PROPSY308

Berger understreker at i hvilken grad anvendte perspektiver trekkes inn i basaldisiplinene varierer sterkt. Tydeligst var dette i nevropsykologi, hvor det ble vist hvordan hjernefunksjon/struktur kan gi perspektiver på fungering, det ble også trukket linjer fra søvn og psykiske vansker. Her ble det også brukt kasus omkring hodeskader, demens, og det vist til hvordan man jobbet med søvn på en DPS, ellers var det lite om psykiske lidelser i dette faget, men det kan ha vært noe om medisinerbruk, men da mer på et teoretisk plan. I utviklingspsykologi hadde de noe om Circle of Security, som kunne ha vært relevant, men det ble holdt på et ganske teoretisk plan. De hadde også noen timer med barnehageobservasjon, men her kunne linjene til praktisk anvendelse vært trukket tydeligere.

Hva angår de anvendte disiplinene, så er hennes inntrykk at flere av underviserne er flinke til å trekke trådene til basal kunnskap, men spesielt innen clusteret klinisk nevro og biologisk, og i noen utstrekning kognitiv. Trådene er svakere på klinisk voksenpsykologi og klinisk barnepsykologi. Berger savner at den kliniske relevansen ved basaldisiplinene ble trukket frem i langt større grad, og for så vidt at klinikerne kunne trekke tråder til basaldisiplinen. Hun har inntrykk av at klinisk institutt og basaldisiplinene lever ganske atskilte liv, med minimal kontakt. Hun ser det videre som en begrensning for å integrere anvendte perspektiver i basaldisiplinene at det synes som om flertallet av underviserne på basaldisiplinen har lite praktisk erfaring, men er forskere.

Victor Daniel Lode 7. semester PROPSY309 Sosialpsykologi

Lode understreker at det er godt å bli ferdig med de teoretiske fagene (basaldisiplinene), og at det først nå når man kommer til det klinikknære at studentene oppdager at det er dette de skal drive med, og at en del får en overraskelse, nærmest en eksistensiell krise, og lurere på om dette er det rette for dem. Tidligere i studiet er det mest en typisk studenttilværelse hvor man fokuserer på fagene og eksamen, leser seg opp, og går så videre til neste emne. I basal-

disiplinene var det svært vanskelig å se relevansen for en praktisk psykologutøvelse, men at de nå i større grad ser betydningen av basaldisiplinene, noe som betyr at sammenhengen ikke ble trukket for dem og at de selv heller ikke trakk denne. I noen grad har det funnets illustrasjoner med pasienteksempler i noen av basalfagene, spesielt biologisk psykologi. I andre fag var svært lite av slik, spesielt utviklingspsykologi og personlighetspsykologi. De er teoritunge med begrenset eller ingen anvendelsesområder trukket inn. I sosialpsykologi var det en viss bevissthet blant foreleserne om at de skulle bruke dette i en anvendt kontekst, for eksempel ble den mulige kliniske relevansen av identitet trukket frem.

I bunn og grunn ønsker studentene langt mer klinisk tidligere i studiet, samt mer av det profesjonsforberedende – det er rett og slett for lite.

Studenter – anvendte disipliner

Student Wendy Jiang – 8. Semester, Klinisk nevro

Hun beskriver et visst språk i hvilken grad undervisere i de anvendte emnene trekker tråder til basaldisipliner. Dette er i noen grad personavhengig, men varierer også mellom fag. I klinisk nevropsykologi er det linker til biologisk psykologi. I skole- og opplæringspsykologi trekker underviserne veksler på klinisk nevropsykologi, men ikke på basaldisiplinene man har hatt så langt, for eksempel utvikling, kognitiv og biologisk. I selve praksisen trekker studentene selv veksler på basaldisiplinene, for eksempel ved utvikling av behandlingsplaner, og i noen grad er det snakk om at de blir minnet på temaer fra basaldisiplinene, som for eksempel tilknytningsteori, men noen egentlig integrering er det ikke snakk om.

Fra omvendt hold, hvordan anvendte perspektiver blir trukket inn i undervisningen i basaldisiplinene, så er dette nær fraværende. Spesielt uttalt er dette for utviklingspsykologi og personlighetspsykologi. I det hele blir de første semestrene, dvs før 7-8 semester, svært teoritungt og en venting med sterkt fokus på eksamen – på å stå og på hvilke karakterer man får, snarere enn å bli gode psykologer. Kanskje har dette noe å si for det store frafallet, sier hun. Andre steder har de gruppeundervisning helt fra starten, sier hun, og kanskje dette gjør at man større grad opprettholder fokus på det anvendte og kliniske.

Student Maren Skredvik- eksternklinisk praksis

Informanten er student på eksternklinisk praksis. Hun forteller at praksisen er spennende, men at den oppleves som en stor overgang fra studiet. Hun beskriver at den opplevde integrering mellom de anvendte og de basale fagene i større grad var avhengig av foreleser enn av fag, og at dette gjelder integreringen begge veier. Hun sier at det i de tidligere fagene kunne være vanskelig å forstå hva disse skulle brukes til, og at foreleserne kunne ha bistått dem i å trekke broer mellom fagene (F.eks. mellom utviklingspsykologi og klinisk praksis). Etter de to første årene ble dette noe bedre. Hun beskriver at blant annet emnene utviklingspsykologi, kognitiv psykologi og kognitiv nevrovitenskap opplevdes veldig teoretiske og langt unna praksis. Hun sier at dette var noe bedre i emnet biologisk psykologi.

Hun mener at det å trekke inn koblinger mellom emnene er viktig, da det av og til har vært vanskelig å se hvordan det de lærer i ulike fag har sammenheng med det kliniske. Hun sier at fra og med 3. studieår blir det bedre integrering mellom fagene.

Oppsummerings av intervjuene

Til tross for noe spredning blant studentene i deres oppfatning, er det et sterkt sammenfall mellom ledelse, ansatte på basaldisipliner, ansatte på anvendte emner, studenter som er i basalemner og studenter som er i anvendte emner i vurdering av i hvilken grad basaldisipliner er integrert med anvendte psykologiske fag:

1. Alle ser en integrering som sterkt ønskelig
2. Alle undervisere sier at de i noen grad forsøker å få til en slik integrering. I enkelte basalemner menes det da først og fremst at man underviser i tema som kan ha klinisk relevans. I andre basalemner forsøker underviserne i tillegg å vise implikasjonene for psykopatologi eller behandling. I de kliniske emnene blir det i liten grad trukket tråder til basalemner, men dette kan i noen grad variere med underviser. Et klart unntak fra dette er at det i klinisk nevropsykologi direkte trekkes tråder til kunnskap fra biologisk psykologi, og i noen grad kognitiv psykologi – dette unntaket vil også gå igjen i punktene under. Studentene påpeker at i undervisningen i utviklingspsykologi og personlighetspsykologi trekkes det spesielt lite tråder til anvendelse.
3. Alle påpeker vesentlige mangler i integreringen slik studiet er i dag.
4. Undervisere i basalfag har liten eller ingen kunnskap om i hvilken grad, på hvilke områder eller på hvilken måte undervisere på anvendte fag trekker tråder til basalfag.
5. Undervisere i kliniske emner har nær ingen konkret kunnskap om hva det undervises i innenfor basalemnene.
6. Studentene har i de første årene lite fokus på at de skal bli psykologer og hvordan det de lærer kan komme til nytte i yrket som psykolog, men snarere på innleveringer og eksamen. Det er et klart ønske om at anvendte fag og rollen som psykolog får en større plass allerede fra starten av studiet.
7. Alle undervisere uttrykker at de burde hatt mer samarbeid på langs og tvers av studiet, men at det ikke er noen slik kontakt i dag.
8. For å få til et slik samarbeid påpeker det store flertallet av de ansatte at
 - a. dette må organiseres og tilrettelegges for på fakultetsnivå
 - b. slikt samarbeid må godskrives i et timeregnskap innad og mellom institutter

Vurdering

Virkelighetsbeskrivelsen av samvirket mellom basalemner og anvendte emner er samstemt på fakultetet – både blant studenter og ansatte, nemlig at den – ut fra en faglig begrunnelse - er sterkt ønsket, men at den i dag er nær fraværene, og i den grad den eksisterer er den overlatt til hver enkelt faglærer. I sum ser det ut til at studietilbudet bryter med §22 i Nasjonal retningslinje for psykologutdannelsen. Merk at det i denne forskriften ikke bare kreves en integrering av basal og anvendte disipler gjennom hele studiet, men at dette skal skje sammen med veiledet ferdighetstrening. En viktig bidragsyter til denne situasjonen synes å være manglende kontakt mellom de anvendte disiplinene, kanskje spesielt IKP, og basaldisiplinene. Det synes ikke å være noe organ på fakultetsnivå som har ansvar for en slik kontakt på tvers av institutter og faggrupper, hverken å påse at slikt finnes, at beslutninger settes ut i livet og evalueres. Fagfellene deler den vurderingen som er fremmet av flere ansatte, nemlig at dersom et slikt samarbeid skal vedlikeholdes over tid må det godskrives tidsmessig og settes av ressurser til dette på institutt- og fakultetsnivå.

En kan nok komme et godt stykke på vei med kontakt og informasjonsutveksling mellom basalfag og anvendte fag. Allikevel kan en stille spørsmålstegn ved om informasjon alene er nok. Få, om noen, av underviserne på basalemner har en klinisk spesialitet – og flere vil heller ikke være psykologer. Det vil naturlig sette begrensninger hva angår å trekke

kliniske implikasjoner – med gode eksempler, både hva gjelder nosologi, utredning, kasusformulering og behandling. Flere av de ansatte var åpne for ideen om at klinikere og andre som arbeidet med anvendt psykologi også kunne undervise i basalfagene for å vise frem og trekke de anvendte implikasjonene.

Ut fra beskrivelsene av innholdet i basalemnene, synes disse å være styrt av hva som er typiske temaer innen hvert enkelt fag, det vil si at studentene får en innføring i f.eks. akademisk utviklings- eller sosial psykologi. I tillegg syntes temavalgene i en viss grad å være bestemt av hva den emneansvarlige mente kunne være klinisk eller på annen måte anvendt relevant. Dog virket denne begrunnelsen mindre tydelig enn den akademiske. Det er vår vurdering at innholdet i basalfagene også burde være gjenstand for en drøfting med de anvendte disiplinene med tanke på hva studenten vil ha behov for å lære.

Konklusjon

Vi opplever at de undervisere vi har intervjuet ønsker, og har vilje til, å få til en faglig integrering, men at dette hindres av manglende organisering på institutt- og fakultetsnivå, tid og ressurser. Ut fra vårt mandat er konklusjonen at integreringen mellom de psykologiske basaldisipliner og de anvendte/ praktiske emnene per i dag ikke er tilstrekkelig godt ivaretatt. Verken undervisere eller studenter virker å oppleve studiet som et hele. Underviserne har i liten grad oversikt over hva det undervises i på emner som naturlig bygger på- eller er grunnlag for- de emner som de selv underviser i. Studentene opplever studiet som todelt bestående av en teoretisk del og en praktisk/ klinisk del, og de strever med å se sammenhengen mellom disse og hvordan de kan trekke de lange linjene mellom disse.

Anbefalinger

Det er et uttalt behov for mer integrering mellom emnene på studiet. For å få til dette, anbefaler vi tre tiltak.

1. At det utarbeides en overordnet strategi for samordning og integrering på fakultetsnivå slik at ansvaret på dette ikke legges på den enkelte underviser. Det bør legges til rette for felles møtepunkter, både formelle og uformelle, mellom ansatte innen samme institutt, men også på tvers av institutt slik at undervisere blir kjent med hverandre, hverandres kompetanse og de ulike emnene. Denne type samhandling bør også kunne godskrives i den enkelte undervisers timeregnskap, slik at det ikke oppleves å komme i tillegg til alle andre oppgaver og praksis gå ut over den tid som kan anvendes på forskning.
2. Det anbefales også at det legges opp til større bevegelse av undervisere på tvers av institutt slik at man blir bedre kjent med hverandre og hverandres emner, og det må være mulig å få godskrevet undervisning en gjør på et annet institutt i sitt timeregnskap. Siden studentene skal bli kliniske psykologer, vurderes det å være særlig viktig at undervisere med klinisk kompetanse kan komme inn i alle deler av studiet og trekke inn kliniske perspektiver. På samme grunnlag anbefales det at undervisere uten klinisk kompetanse kan få mulighet til å hospitere på kliniske fag for å få bedre innsikt i disse.
3. For å øke studentenes læringsutbytte og opplevelse av sammenheng i studiet, anbefales det å innføre ett eller flere langsgående klinisk rettede fag i de første årene,

noe som sannsynligvis vil øke studentenes opplevelse av sammenheng mellom emner, økt integrering mellom basalemner og anvendte emner, samt at studentene får et større innblikk i det yrket som de utdanner seg til. I tillegg vil slike kurs kunne bidra til at studiet oppfyller kravene i Nasjonal retningslinje for psykologutdannelsen.

Avslutningsvis, vil vi gjerne få takke studenter og undervisere ved profesjonsstudiet i Bergen for å åpenhertig ha delt sine tanker om dette temaet med oss.

Trondheim 27.10.2022

Lars Wichstrøm
professor

Siri Weider
1. amanuensis